POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW ŚRODOWISKOWYCH EMAS W OBSZARZE GOSPODARKI ODPADAMI

DAVE-02

Projekt P5 Wydania 3
Warszawa, 14.09.2020 r.

Spis treści:

1 Wprowadzenie 3
2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyty 3
3 Specyficzne wymagania 4
3.1 Umowa o certyfikację 4
3.2 Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne 5
3.3 Zarządzanie bezstronnością 5
3.4 Wymagania dotyczące zasobów 6
3.5 Dokumenty certyfikacyjne 9
3.6 Wniosek 9
3.7 Ustalanie czasu auditu 11
3.8 Wybór i powołanie zespołu auditującego 11
3.9 Pierwszy etap audytu 11
3.10 Drugi etap auditu 11
3.11 Raport z auditu 11
3.12 Odwołania 12
4 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów 12
4.1 Zakres akredytacji 12
4.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów w procesach akredytacji i nadzoru 12
4.2.1 Proces akredytacji 12
4.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena 14
4.2.3 Zmiany zakresu akredytacji 16
4.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji 16
5 Postanowienia końcowe 16
6 Dokumenty związane 16
7 Załączniki 17

1 Wprowadzenie

Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen kompetencji weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyty zgodnie z ustawami wymienionymi poniżej, w procesie akredytacji i nadzoru postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi w niniejszym programie akredytacji .

Postanowienia niniejszego dokumentu dotyczą akredytacji weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyty zgodnie z:

- ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wraz z aktem wykonawczym, który stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego audytu zewnętrznego przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPO, DPR, EDPO lub EDPR (zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie audytu zewnętrznego przedsiębiorców) oraz
- ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym wraz z aktem wykonawczym, który stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie rocznego audytu zewnętrznego organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zakładu przetwarzania (zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie audytu zewnętrznego OO SEiE i ZP).

Zgodnie z artykułem 47.1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz artykułem 67.1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym audyty, o których mowa odpowiednio w art. 46 i 66 ww. ustaw wykonywane są przez akredytowanego weryfikatora środowiskowego, o którym mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającego rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE.

Niniejszy program akredytacji został opracowany we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym ds. Środowiska i pozytywnie zaopiniowany przez ministra właściwego do spraw klimatu.

2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów środowiskowych wykonujących audyty

Weryfikator środowiskowy wykonujący audyty powinien spełniać wymagania akredytacyjne podane w dokumencie DAVE-01 *Akredytacja weryfikatorów środowiskowych EMAS* oraz wymagania określone w niniejszym dokumencie (DAVE-02).

Ponadto w akredytacji weryfikatorów środowiskowych EMAS zastosowanie mają dodatkowe specyficzne wymagania podane przez PCA w dokumencie *Lista wymagań akredytacyjnych dla weryfikatorów EMAS*.

Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt, aby mógł być uznany za kompetentnego, powinien spełniać wymagania podane w punkcie 3 niniejszego dokumentu. Wskazują one zharmonizowany sposób spełnienia wymagań określonych w normie PN-EN ISO/IEC 17021-1, przy czym słów „powinien, należy” użyto do wskazania tych postanowień, które są obowiązkowe. Słów „zaleca się” użyto w niniejszym dokumencie do wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy. Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób, jeżeli potrafi to wykazać w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego przez PCA.

Jednostka oceniająca zgodność - weryfikator wykonujący audyty, która uzyskała akredytację według niniejszego programu akredytacji zwana jest w dalszej części dokumentu „weryfikatorem”.

3 Specyficzne wymagania

Poniżej zamieszczono wytyczne do wymagań wybranych punktów normy PN-EN ISO/IEC 17021-1. Dla ułatwienia zastosowano następujący system identyfikacji wytycznych:

W.X.Y.Z, w których: X.Y.Z oznacza numer punktu normy PN-EN ISO/IEC 17021-1.

W akredytacji weryfikatorów nie mają zastosowania wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 zapisane w punktach: 9.1.3; 9.1.5; 9.1.6; 9.3.1; 9.4.9; 9.4.10; 9.5.4; 9.6.

W powiązaniu z treścią postanowień normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 w niniejszym programie stosowane są poniższe wyrażenia:

- audyt, zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym – odpowiednik definicji auditu certyfikacyjnego (definicja 3.4 z normy PN-EN ISO/IEC 17021-1);
- weryfikator – odpowiednik wyrażenia jednostka certyfikująca;
- sprawozdanie z audytu – odpowiednik wyrażeń dokument certyfikacyjny oraz raport;
- audyt – odpowiednik wyrażenia audit;
- organizacja – podmiot audytowany, przez który rozumie się odpowiednio:
  - zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, przedsiębiorców:
    - prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, którzy wystawiają dokumenty DPO oraz dokumenty DPR i posiadają zezwolenie na przetwarzanie, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, pozwalające na odzysk odpadów o masie przekraczającej 400 Mg,
    - eksportujących odpady opakowaniowe oraz przedsiębiorców dokonujących wewnątrzwspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych, którzy wystawili w danym roku kalendarzowym dokumenty EDPR lub dokumenty EDPO potwierdzające eksport odpadów opakowaniowych lub wewnątrzwspólnotową dostawę odpadów opakowaniowych o masie przekraczającej 400 Mg;
  - zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym:
    - organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
    - prowadzących zakład przetwarzania;
- udzielanie konkretnych porad, instrukcji lub dawanie rozwiązań audytowanemu podmiotowi przez personel weryfikatora, mających na celu wsparcie wdrożenia wymagań prawnych obszaru objętego audytem, stanowi konsultowanie systemu zarządzania w rozumieniu normy akredytacyjnej.

3.1 Umowa o certyfikację

W.5.1.2 Weryfikator powinien prowadzić działania w oparciu o umowę, która określa warunki przeprowadzenia audytu i która powinna uwzględniać, jako minimum następujące aspekty:

- zobowiązanie organizacji do wykonania wszystkich niezbędnych działań przygotowujących do przeprowadzenia audytu i oceny na miejscu, w tym zapewnienia możliwości badania dokumentacji i dostępu do wszystkich stosownych obszarów, zapisów i personelu w celach związanych z audytem;
- zapewnienie organizacji, że sprawozdanie z audytu nie będzie wykorzystywane w sposób wprowadzający w błąd jego klientów lub strony zainteresowane. Sprawozdanie z audytu nie może być przedstawiane we fragmentach, a jedynie jako całość;

- zobowiązanie organizacji do dostarczenia na zakończenie audytu pisemnego oświadczenia, że zostały ujawnione wszystkie wymagane dane i informacje;
- informację o możliwości zgłoszenia na piśmie dodatkowych wyjaśnień lub umotywowanych zastrzeżeń dotyczących treści projektu sprawozdania z audytu w terminie 14 dni od dnia otrzymania projektu sprawozdania, pod warunkiem, że przepisy ww. aktów prawnych dopuszczają taką możliwość;
- informację, iż podmiot audytowany może przed upływem 14 dni od dnia otrzymania projektu sprawozdania złożyć pisemną informację, iż nie zgłasza uwag i zastrzeżeń do projektu sprawozdania z audytu, w wyniku czego weryfikator może podpisać i złożyć sprawozdanie przed upływem tych 14 dni;
- zobowiązanie do przekazania, niezwłocznie po zawarciu umowy, informacji niezbędnych do przygotowania się zespołu audytorów do przeprowadzenia audytu;
- informację o możliwości doliczenia dodatkowego czasu w stosunku do czasu uzgodnionego w umowie, jeśli w trakcie audytu zostanie stwierdzone, że taki dodatkowy czas jest potrzebny do zrealizowania wszystkich niezbędnych czynności w celu wydania sprawozdania z audytu;
- zapewnienie możliwości przeprowadzenia obserwacji audytu przez PCA.

3.2 Odpowiedzialność za decyzje certyfikacyjne

W.5.1.3 Sprawozdanie musi być podpisane przez audytora oraz prawomocnego przedstawiciela weryfikatora.

3.3 Zarządzanie bezstronnością

W.5.2 Weryfikator ani żadna z części tego podmiotu prawnego nie może być właścicielem lub zarządzającym:

- wystawiającego dokumenty DPO/DPR/EDPO/EDPR lub
- zakładu przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego lub
- organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego (SEiE).

Ponadto weryfikator nie powinien mieć powiązań prawnych ani faktycznych z audytowanym podmiotem lub stowarzyszeniami zrzeszającymi audytowane podmioty, które mogłyby wpływać na jego niezależność i bezstronność.

Weryfikator powinien być niezależny od jednostek będących organizacjami odzysku w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Weryfikator **powinien** udokumentować jak zarządza bezstronnością w sytuacji zidentyfikowania ryzyka związanego z jego bezstronnością poprzez:

1. Identyfikowanie i analizowanie sytuacji możliwego konfliktu interesów związanych z wykonywanymi audytami, łącznie z możliwymi konfliktami wynikającymi z wszelkich powiązań;
2. Ocenę finansów i źródeł dochodów w celu wykazania, że czynniki komercyjne, finansowe lub inne nie zagrażają bezstronności;
3. Wymaganie od personelu weryfikatora ujawnienia wszelkich sytuacji, które stanowią dla personelu lub samego weryfikatora możliwy konflikt interesów (co najmniej dotyczy to: członków zespołów wykonujących audyty, osób oceniających wniosek, podejmujących decyzje o podjęciu się wykonania audytu).

Weryfikator **nie powinien**:

1. Korzystać z personelu wykonującego audyty pozostającego w aktualnym lub możliwym konflikcie interesów;
2. Wykonywać audytu dla podmiotu, dla którego świadczył jakiekolwiek usługi konsultacyjne, w tym w szczególności jakiekolwiek szkolenia z zakresu **gospodarowania odpadami**;
3. Wykonywać audytu dla podmiotu, dla którego powiązanie z osobami, które świadczyły podmiotowi usługi konsultacyjne, stwarza nieakceptowane ryzyko związane z brakiem bezstronności. Za nieakceptowane ryzyko rozumie się korzystanie z tego samego personelu (powiązanie, o którym mowa może wynikać w szczególności z praw własności, podległości, zarządzania personelem, posiadania udziałów własnościowych, finansów, umów, marketingu i prowizji ze sprzedaży lub innych środków motywacyjnych do pozyskania nowych klientów);
4. Zlecać na zewnątrz wykonywanie audytu i opracowania sprawozdania z audytu;
5. Oferować usług, które są obciążone nieakceptowanym ryzykiem związanym z zapewnieniem bezstronności;
6. Oświadczać lub sugerować, że audyt byłby prostszy, łatwiejszy lub tańszy, gdyby skorzystano z usług konsultacyjnych weryfikatora lub podmiotów z nim związanych.

Zlecanie osobom fizycznym prowadzenia działań audytowych nie stanowi podzlecania w rozumieniu normy akredytacyjnej, jeśli weryfikator, zlecając działania takim osobom, spełnia wymagania określone w normie PN-EN ISO/IEC 17021-1 oraz w niniejszym dokumencie.

3.4 Wymagania dotyczące zasobów

W.7 Weryfikator powinien określić kryteria kompetencyjne dla personelu zaangażowanego w procesy weryfikacji, w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

Weryfikator, akredytowany lub ubiegający się o akredytację, powinien posiadać kompetentny personel do prowadzenia audytów w odniesieniu do rodzajów działalności identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2.

Weryfikator środowiskowy wykonujący audyt powinien być związany z ww. personelem umowami regulującymi długoterminowe zobowiązania stron.

Personel weryfikatora wykonujący audyt powinien spełniać następujące wymagania:

W.7.1 W przypadku formułowania zespołu do przeprowadzenia audytu u przedsiębiorcy:

1) prowadzącego recykling lub inne niż recykling procesy odzysku odpadów opakowaniowych i wystawiającego dokumenty DPR/DPO,
2) prowadzącego zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

w skład zespołu zawsze powinien wchodzić:

- audytor EMAS, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie kodu (-ów) 38.1 lub 38.2 lub 38.3 oraz w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności (załącznik nr 1), spełniający wymagania zawarte w dokumencie DAVE-01

  lub
- audytor systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie kodu(-ów) 38.1 lub 38.2 lub 38.3 oraz w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności (załącznik nr 1), spełniający wymagania zawarte w PN-ISO/IEC 17021-2.

Zespół audytowy powinien również posiadać kompetencje w zakresie analizy dokumentów finansowych.

Kryteria spełnienia tego wymagania powinny obejmować co najmniej:

- uprawnienie biegłego rewidenta lub
- uprawnienie księgowego lub
- wykształcenie średnie o kierunku ekonomicznym (technik ekonomista) z 5 letnim doświadczeniem zawodowym lub
- wyższe wykształcenie ekonomiczne z co najmniej 2 letnim doświadczeniem zawodowym lub
- ukończone studium podyplomowe z rachunkowości/finansów z 2 letnim doświadczeniem zawodowym lub
- 2 letnie doświadczenie w pracy na stanowisku kierowniczym, związanym z analizą dokumentów finansowych lub
- 2 letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej związanej z doradztwem finansowym.

W przypadku nieposiadania kompetencji branżowych, zespoły audytowe powinny być wspierane przez eksperta, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności[1] (załącznik nr 1).

Kryteria dotyczące kompetencji eksperta powinny obejmować co najmniej:

- wykształcenie średnie i minimum 5 letnia praktyka zawodowa w danej branży lub
- wykształcenie wyższe i 2 letnie doświadczenie zawodowe w dziedzinie zgodnej z kodem branżowym.

Wymaganiem dodatkowym jest posiadanie przynajmniej przez jednego członka zespołu audytującego znajomości problematyki specyficznej dla funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi oraz zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym (ZSEiE), potwierdzonej świadectwem ukończenia szkolenia, którego zakres tematyczny określony został w załączniku nr 2 niniejszego dokumentu.

Zalecany jest udział w warsztatach doskonalących w zakresie znajomości technologii przetwarzania odpadów oraz problematyki rozliczania odzysku/recyklingu odpadów w konkretnej branży. Podział na branże zawiera Załącznik nr 1.

Uwaga: w razie wystawiania przez przedsiębiorcę dokumentów EDPO/EDPR lub zaświadczeń o ZSEiE, w których zawarte są informacje o odpadach powstałych ze zużytego sprzętu wywiezionych poza terytorium kraju, obowiązują dodatkowe wymagania kompetencyjne określone dla zespołu audytującego przedsiębiorców wywożących odpady za granicę.

W.7.2 W przypadku formułowania zespołu do przeprowadzenia audytu u:

1) przedsiębiorcy wystawiającego dokumenty EDPR/EDPO, który zbiera i/lub przygotowuje odpady przed transportem w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy lub eksportu lub
2) przedsiębiorcy, który nie jest posiadaczem odpadów i prowadzi działalność polegającą na pośredniczeniu w obrocie odpadami, dokonującego wewnątrzwspólnotowej dostawy lub eksportu odpadów, będącym równocześnie uprawnionym i wystawiającym EDPR/EDPO lub
3) organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

w skład zespołu zawsze powinien wchodzić:

1) audytor EMAS, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE

Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności w zakresie kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3, spełniający wymagania zawarte w dokumencie DAVE-01

lub

2) audytor systemu zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, który wykazał wymagany poziom kompetencji w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności w zakresie kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3, spełniający wymagania zawarte w PN-ISO/IEC 17021-2.

W przypadku nieposiadania kompetencji branżowych przez audytorów EMAS / EMS, zespoły audytowe powinny być wspierane przez eksperta, który powinien posiadać kompetencje do przeprowadzenia ekspertyzy w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności przedsiębiorcy w zakresie kodu 38.1 lub 38.2 lub 38.3.

Kryteria dotyczące kompetencji eksperta powinny obejmować co najmniej:

1) wykształcenie średnie i minimum 5 letnia praktyka zawodowa w branży lub
2) wykształcenie wyższe i 2 letnie doświadczenie zawodowego w branży zgodnej z kodem w zakresie działalności gospodarczej identyfikowanej kodem Klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2, właściwej dla audytowanej działalności.

Zespół audytujący przedsiębiorców wywożących odpady za granicę powinien **<u>również</u>** posiadać kompetencje w zakresie:

1. Analizy dokumentów finansowych.

   Minimalne kryteria kompetencyjne właściwe dla realizacji analizy dokumentów finansowych powinny obejmować co najmniej:

   - uprawnienia biegłego rewidenta lub
   - uprawnienia księgowego lub
   - wykształcenie średnie o kierunku ekonomicznym (technik ekonomista) z 5 letnim doświadczeniem zawodowym lub
   - wyższe wykształcenia ekonomicznego, z co najmniej 2 letnim doświadczeniem zawodowym lub
   - ukończone studium podyplomowe z rachunkowości/finansów z 2 letnim doświadczeniem zawodowym lub
   - 2 letnie doświadczenie w pracy na stanowisku kierowniczym, związanym z analizą dokumentów finansowych
   - 2 letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej związanej z doradztwem finansowym.

2. Analizy dokumentów celnych oraz dokumentów międzynarodowego przemieszczania odpadów.

   Minimalne kryteria kompetencyjne właściwe dla realizacji analizy dokumentów jak wyżej powinny obejmować co najmniej:

   - posiadanie wykształcenia wyższego i minimum 2 letniej praktyki zawodowej w zakresie obsługi międzynarodowego przemieszczania odpadów lub
   - udział w szkoleniu (potwierdzony świadectwem ukończenia), którego zakres obejmuje co najmniej następujące zagadnienia:
     - podstawy prawne systemu kontroli międzynarodowego przemieszczania odpadów, w tym określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. nr 1013/2006 w sprawie przemieszczania odpadów;
     - wymagania szczególne dla wywozu odpadów poza obszar OECD;

- wymagania związane z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, w tym określone w przepisach ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- podstawy nomenklatury towarowej w handlu zagranicznym, System Zharmonizowany (HS);
- sposób dokumentowania międzynarodowego przewozu odpadów;
- szczególne wymogi prowadzenia ewidencji odpadów wywożonych poza granice Polski.

Ponadto, przynajmniej jeden członek zespołu audytującego powinien posiadać znajomość problematyki specyficznej dla funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi oraz zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym (ZSEiE), potwierdzoną świadectwem ukończenia szkolenia, którego zakres tematyczny określony został w załączniku nr 2 niniejszego dokumentu. Weryfikator powinien wykazać kompetencje personelu uwzględniające wymagania podane w niniejszym dokumencie przed podjęciem decyzji o przeprowadzeniu audytu z udziałem danego personelu.

3.5 Dokumenty certyfikacyjne

W.8.2.2 Przedmiotowe wymaganie normy zostaje uzupełnione postanowieniami § 4 ust. 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie rocznego audytu zewnętrznego przedsiębiorców wystawiających dokumenty DPO, DPR, EDPO lub EDPR oraz § 10 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie rocznego audytu zewnętrznego organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zakładu przetwarzania, przy czym postanowienia ww. rozporządzeń mają pierwszeństwo w odniesieniu do postanowień normy.

3.6 Wniosek

W.9.1.1 Weryfikator powinien pozyskać niezbędne dane, które pozwolą na ustalenie możliwości podjęcia się audytu oraz ustalenie czasu trwania audytu.

Weryfikator powinien dysponować danymi obejmującymi co najmniej informacje wymagane w punkcie 9.1.1 lit. b, c i e normy PN-EN ISO/IEC 17021-1 (patrz wyjaśnienie dot. konsultacji pkt. 3 niniejszego dokumentu) oraz poniższe dane:

1) w obszarze właściwym dla ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi:

- rodzaj prowadzonej działalności przez podmiot audytowany,
- stosowana (stosowane) technologia (technologie) i stopień złożoności procesów:
  - prosta mechaniczna (naprawa palet, mielenie, strzępienie/ rozdrabnianie itp.),
  - zaawansowana mechaniczna (np. uzdatnianie stłuczki, mycie połączone z mieleniem i granulacją),
  - termiczna lub chemiczna (przetapianie, spalanie, rozpuszczanie itp.),
  - brak procesów związanych z użyciem technologii (pośrednictwo w obrocie),
- liczba dokumentów w sztukach: DPR, DPO, EDPR, EDPO w roku oraz miejsc ich przechowywania, w tym w rozbiciu na: liczbę wystawionych dokumentów w roku: DPR, DPO, EDPR, EDPO z uwzględnieniem źródła pochodzenia odpadu (gospodarstwa domowe/inne źródła), liczba faktur (w tym dotyczących wewnątrzwspólnotowej dostawy), liczba dokumentów celnych,
- liczba Kart Przekazania Odpadów (KPO),
- czy firma posiada elektroniczną ewidencję/bazę danych powyższych dokumentów,
- liczba oddziałów,
- masa odpadów [Mg]:

- dopuszczonych do przetworzenia w roku zgodnie z decyzją,
- faktycznie przetworzonych,
- poddanych recyklingowi lub innemu niż recykling procesowi odzysku i potwierdzona w wystawionych dokumentach DPR/DPO,
- potwierdzona w dokumentach EDPR/EDPO – poddanych recyklingowi lub innemu niż recykling procesowi odzysku poza granicami kraju w ramach eksportu/ wewnątrzwspólnotowej dostawy,

- roczne moce przerobowe z rozbiciem na poszczególne instalacje,
- liczba personelu wykonującego czynności w zakresie przetwarzania odpadów wg stanu na koniec roku kalendarzowego, którego dotyczy audyt.

2) w obszarze właściwym dla ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym:

a) w obszarze właściwym dla zakładów przetwarzania:

- rodzaj przetwarzanego ZSEiE
  - urządzenia chłodnicze,
  - urządzenia zawierające monitory CRT i panele LCD,
  - lampy,
  - pozostałe,
- stosowane technologie
  - przetwarzanie urządzeń chłodniczych, monitorów CRT i paneli LCD lub lamp (w instalacjach),
  - przetwarzanie innego zużytego sprzętu w instalacjach,
  - demontaż ręczny,
- łączna, maksymalna masa zużytego sprzętu możliwa do przetworzenia na postawie aktualnych decyzji (Mg/rok),
- łączna masa zużytego sprzętu faktycznie przetworzonego (Mg/rok dla wszystkich grup sprzętu),
- łączna masa odpadów powstałych z przetworzonego zużytego sprzętu (Mg/rok),
- liczba podmiotów, którym zakład przekazuje frakcje powstałe z przetworzonego zużytego sprzętu,
- liczba oddziałów firmy,
- czy firma posiada elektroniczną bazę danych otrzymywanych i wystawianych dokumentów,
- liczba KPO,
- liczba faktur,
- liczba zaświadczeń o ZSEiE, potwierdzających recykling oraz potwierdzających inne niż recykling procesy odzysku,
- liczba personelu wykonującego czynności w zakresie przetwarzania ZSEiE wg stanu na koniec roku kalendarzowego, którego dotyczy audyt,

b) w obszarze właściwym dla organizacji odzysku:

- liczba wprowadzających sprzęt, których obowiązki wykonuje organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- masa sprzętu elektrycznego i elektronicznego wprowadzonego do obrotu przez wprowadzających sprzęt, dla których organizacja wykonuje obowiązki,
- liczba prowadzących zakłady przetwarzania ZSEiE, z którymi organizacja ma podpisane umowy,

- czy firma posiada elektroniczną ewidencję/bazę danych wystawionych dokumentów.

3.7 Ustalanie czasu auditu

W.9.1.4 Procedury ustalania czasu trwania audytu powinny uwzględniać informacje pozyskane w ramach pkt 3.4 niniejszego dokumentu.

Obliczając czas niezbędny do przeprowadzenia audytu weryfikator porównuje wynik z wynikiem otrzymanym z wyliczeń przeprowadzonych na podstawie zasad określonych w załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu. Wszystkie znaczące rozbieżności muszą być uzasadnione, jeśli czas niezbędny do wykonania audytu wyliczony własną metodą jest mniejszy niż otrzymany z wyliczeń otrzymanych wg załącznika nr 3.

3.8 Wybór i powołanie zespołu auditującego

W.9.2.2 W przypadku formułowania zespołów do przeprowadzenia audytów, w jego skład powinien wchodzić personel spełniający wymagania podane w punkcie 3.4 niniejszego dokumentu.

3.9 Pierwszy etap audytu

W. 9.3.1.2.2

Weryfikator powinien pozyskać od audytowanego podmiotu informacje i dokumenty niezbędne do realizacji pierwszego etapu audytu obejmującego:

a) przeprowadzenie i udokumentowanie rozpatrywania ryzyka,

b) opracowanie i udokumentowanie (przy uwzględnieniu zidentyfikowanych ryzyk, ich analizy oraz oceny) „Planu pobierania próbek", przy czym:

- w przypadku audytów wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym próbkowanie jest dopuszczalne, o ile nie zaburzy to wyniku audytu, a informacja o zastosowanych technikach audytu zostanie umieszczona w sprawozdaniu z audytu,
- w przypadku audytów wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi próbkowanie nie jest dopuszczalne w zakresie sprawdzenia zgodności rodzajów i mas odpadów, zawartych w wystawionych dokumentach DPO, DPR, EDPO, EDPR, dokumentach celnych i fakturach oraz w pozostałych dokumentach, o których mowa w rozporządzeniu wykonawczym dotyczącym tego audytu",

c) przeprowadzenie i udokumentowanie analizy wymagań formalno-prawnych, zezwoleń i decyzji niezbędnych do prowadzenia działalności w audytowanym obszarze, posiadanych przez audytowany podmiot.

Celem powyższych działań jest zaplanowanie i podjęcie przez weryfikatora decyzji o możliwości przeprowadzenia drugiego etapu audytu.

3.10 Drugi etap auditu

W.9.3.1.3 W trakcie 2. etapu audytu weryfikator powinien przeprowadzić audyt zgodnie z podstawą prawną podaną w pkt 1 niniejszego dokumentu.

3.11 Raport z auditu

W.9.4.8 Wymagania dotyczące sprawozdania z audytu przeznaczonego dla podmiotu audytowanego i pozostałych podmiotów wskazanych w ustawach określają aktualnie obowiązujące w tym zakresie rozporządzenia ministra właściwego ds. klimatu, wymienione w pkt 1 niniejszego dokumentu.

3.12 Odwołania

W.9.7 Postępowanie związane z odwołaniami powinno być zgodne z § 3 ust. 3, 4, 5 i 6 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie audytu zewnętrznego przedsiębiorców oraz z przepisami rozporządzenia w sprawie audytu zewnętrznego OO SEiE i ZP.

4 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów

4.1 Zakres akredytacji

Zakres akredytacji weryfikatora określa:

Rodzaj działalności:	Dokument odniesienia:
Audyty przedsiębiorców	ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

Nazwa branży	Kod NACE/PKD
Recykling drewna	16
Recykling papieru	17
Recykling tworzyw sztucznych	22
Recykling szkła	23.1
Recykling metali	24
Wytwarzanie energii z odpadów (cementownie)	23.5
Wytwarzanie energii z odpadów (energetyka)	35.11
Zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz odzysk surowców	38.1, 38.2, 38.3

Rodzaj działalności:	Dokument odniesienia:
Audyty przedsiębiorców	ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

Nazwa branży	Kod NACE/PKD
Przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	38.1, 38.2, 38.3

Zakres akredytacji weryfikatora wskazuje lokalizacje (wraz z ich nazwą i adresem oraz identyfikacją działalności), w których jest prowadzona lub z których jest zarządzana działalność weryfikacyjna.

4.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów w procesach akredytacji i nadzoru

4.2.1 Proces akredytacji

Warunkiem wstępnym wnioskowania o udzielenie akredytacji w ramach niniejszego programu jest posiadanie akredytacji weryfikatora środowiskowego systemu EMAS prowadzącego działania zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r.

Akredytowany weryfikator środowiskowy EMAS może wystąpić o rozszerzenie zakresu akredytacji w zakresie wskazanym w punkcie 4.1 niniejszego dokumentu.

Weryfikator środowiskowy EMAS, składając wniosek o rozszerzenie akredytacji, przedstawia wypełniony formularz FAVE-01 wraz z wymienionymi w nim załącznikami.

Weryfikator przed złożeniem wniosku o rozszerzenie akredytacji powinien przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić PCA jego wynik na formularzu FAVE-05, wraz z wnioskiem (FA-01).

Ponadto weryfikator przeprowadza audyt wewnętrzny i przegląd wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi określonymi w niniejszym programie.

Ocena weryfikatora środowiskowego EMAS ubiegającego się o rozszerzenie akredytacji w zakresie wskazanym w punkcie 4.1 składa się z:

- przeglądu dokumentacji dotyczącej weryfikatora,
- oceny na miejscu spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji,
- obserwacji wybranych audytów.

Wybór działań do oceny kompetencji weryfikatora jest realizowany z uwzględnieniem (rozpatrywaniem) ryzyka błędnej oceny kompetencji weryfikatora i nieadekwatnych wniosków o zaufaniu do jego kompetencji we wnioskowanym zakresie. Rozpatrywane ryzyko jest związane m.in z zakresem i złożonością działalności weryfikacyjnej, lokalizacjami, w których prowadzona lub z których zarządzana jest ta działalność oraz zaangażowanym personelem.

Wybór reprezentatywnej próbki działalności weryfikatora do oceny dokonywany jest w oparciu o zasady podane w niniejszym dokumencie z uwzględnieniem specyfiki obszarów technicznych działalności gospodarczej poddawanej audytowi. Próbki do oceny są wybierane z obszarów działalności technicznej pogrupowanej w klastry, przy uwzględnieniu mających zastosowanie przepisów i aspektów technicznych procesów. Podział działalności na klastry został zdefiniowany w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora, PCA pozyskuje informacje o zasobach weryfikatora, w tym jego personelu.

Weryfikator jest zobowiązany do utrzymywania aktualnego wykazu kompetentnego personelu dla wszystkich funkcji zdefiniowanych zgodnie z załącznikiem A normy ISO/IEC 17021-1 w zakresie wnioskowanej akredytacji w każdym rodzaju działalności wskazanej w punkcie 4.1, na podstawie którego przekazuje informacje do PCA o liczbie personelu, pełniącego poszczególne funkcje w każdej branży.

W ocenie na miejscu weryfikacji podlegają próbki kompetencji personelu weryfikatora środowiskowego wykonującego audyt reprezentatywne dla wnioskowanego zakresu akredytacji. Ocena na miejscu jest prowadzona w powiązaniu z poniższymi technikami oceny, właściwymi dla rodzaju weryfikowanej próbki:

- wywiady,
- przeglądy dokumentów, zapisów i innej udokumentowanej informacji stanowiącej dowody kompetencji weryfikatora, w tym dotyczące kompetencji personelu.

Przy wyborze próbki personelu weryfikatora, PCA kieruje się zasadą wyboru działalności prowadzonej na podstawie każdej z ustaw, w każdym klastrze z uwzględnieniem zapewnienia oceny maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego w działalność audytową.

W przypadku wniosku o akredytację obejmującego różne lokalizacje, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność audytowa, ocena na miejscu prowadzona jest zgodnie z zasadami wskazanymi w programie akredytacji DAVE-01.

Obserwacje audytów prowadzonych przez weryfikatora u jego klientów są realizowane z uwzględnieniem poniższych zasad.

Weryfikator jest zobowiązany przekazać do PCA na co najmniej 10 dni roboczych przed rozpoczęciem audytu przynajmniej: zapisy potwierdzające pozyskanie przez niego od upoważnionego przedstawiciela klienta niezbędnych informacji wraz z zapisami z przeprowadzonego przeglądu w tym między innymi: wyliczanie czasu audytu wraz uzasadnieniem, wyboru i powołanie zespołu audytującego, plany audytu, zapisy które powstały w wyniku przeprowadzenia 1. etapu audytu w przypadku gdy nie podlegał on obserwacji PCA, zapisy dotyczące powołania kompetentnego zespołu prowadzącego audyt, opis prowadzenia audyt (wraz z mającymi zastosowanie formularzami).

Po przeprowadzonej obserwacji weryfikator środowiskowy jest zobowiązany, w ciągu maksymalnie 10 dni roboczych po zakończonym audycie przekazać do PCA, kompletne sprawozdanie w rozumieniu ww. rozporządzeń.

Podczas obserwacji, na życzenie audytorów PCA, powinien im być bezzwłocznie udzielony dostęp do dokumentacji klienta będącej przedmiotem przeglądu wykonywanego przez zespół audytujący.

Weryfikator nie powinien zmieniać składu swojego zespołu, planu lub czasu trwania audytu z powodu planowanej obserwacji PCA. Jeżeli takie zmiany zostaną dokonane, weryfikator powinien przedstawić PCA właściwe uzasadnienie.

Próbka obserwowanych audytów jest ustalana indywidualnie dla każdego weryfikatora na podstawie identyfikacji, analizy i oceny ryzyka, biorąc pod uwagę wnioskowany zakres akredytacji oraz zaangażowany w tą działalność personel. Wybór obserwowanych audytów powinien zapewnić ocenę maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego w działalność audytową, dlatego PCA prowadzi w miarę możliwości obserwacje zespołu audytującego, który nie był wcześniej obserwowany.

PCA przeprowadza obserwacje audytów (zgodnie z podstawą prawną podaną w pkt 1 niniejszego dokumentu), w co najmniej w jednym z klastrów, którego dotyczy wniosek o rozszerzenie.

Biorąc pod uwagę fakt, że weryfikacja może składać się z dowolnej liczby audytów cząstkowych, obserwacja PCA obejmuje obserwowanie całego audytu tzn. wszystkich jego części.

Na żądanie PCA, weryfikator udostępnia kompletny i aktualny harmonogram potwierdzonych i planowanych audytów (termin, miejsce, skład zespół i nazwa branży), w celu umożliwienia zaplanowania lub aktualizacji programu nadzoru weryfikatora w obszarze działań objętych całym zakresu akredytacji weryfikatora.

Obserwacja audytu prowadzonego jednocześnie w kilku branżach może zostać uwzględniona jako obserwacja w różnych klastrach, o ile obserwacja je obejmie.

4.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena

W cyklu akredytacji w ramach ocen w nadzorze i ponownej oceny PCA weryfikuje utrzymanie przez weryfikatora kompetencji do prowadzenia działalności audytowej objętych aktualnym zakresem akredytacji, poprzez ocenę spełnienia wszystkich wymagań i warunków akredytacji stosując:

- **przegląd dokumentacji** dotyczącej weryfikatora (zakres dokumentacji dostarczanej przez weryfikatora - zgodnie z DA-01 oraz niniejszym dokumentem),
- **ocenę na miejscu** spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji (wywiady/rozmowy, przeglądy dokumentów i zapisów, audyt pionowy procesów),
- **obserwację** wybranych audytów prowadzonych przez weryfikatora.

Oceny w procesach nadzoru planowanego i ponownej oceny przeprowadza się z uwzględnieniem zasad wskazanych w programie akredytacji DAVE-01.

W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora wykonującego audyty, PCA pozyskuje informacje o zakresie prowadzonej działalności oraz zasobach weryfikatora, w tym personelu.

Weryfikator jest zobowiązany do utrzymywania aktualnego wykazu kompetentnego personelu zgodnie z zapisami punktu 4.2.1, który przekazuje do PCA na 2 miesiące przed planowanym nadzorem oraz na każde żądanie PCA.

Ponadto weryfikator powinien na bieżąco aktualizować wykazy przeprowadzonych przez niego audytów z podaniem nazwy organizacji, rodzajem działalności oraz powołanym

zespołem, który przekazuje do PCA na 2 miesiące przed planowanym nadzorem oraz na każde żądanie PCA.

Do 15 grudnia każdego roku weryfikator przesyła do PCA poniższe informacje:

- planowane terminy audytów, które zamierza przeprowadzić wraz z zaplanowanymi zespołami audytującymi,
- adresy podmiotów, które podlegają jego audytowi wraz z zidentyfikowaniem rodzaju działalności.

Przekazywane informacje muszą uwzględniać wszystkie terminy audytów cząstkowych, w przypadku, gdy weryfikator takie planuje. Wówczas ww. informacje należy przekazać do PCA w terminie umożliwiającym przeprowadzenie obserwacji każdej z części audytu nawet jeśli są planowane do realizacji przed 15 grudnia.

Jeżeli w powyższych informacjach nastąpią zmiany, weryfikator zgłasza je w terminie 2 tygodni od zaistnienia zmiany.

W przypadku weryfikatora posiadającego różne lokalizacje, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność audytowa, ocena na miejscu prowadzona jest zgodnie z zasadami wskazanymi w programie akredytacji DAVE-01.

W przypadku oceny w procesie nadzoru prowadzonej w formie przeglądu dokumentacji, weryfikator powinien przed oceną dostarczyć do PCA dokumenty wskazane w DA-01, DAVE-01 oraz dodatkowo:

- wykaz kompetentnego personelu zgodnie z zapisami punktu 4.2.1 oraz wykaz przeprowadzonych audytów zgodnie z punktem 4.2.2,
- zapisy obejmujące okres od ostatniej planowanej oceny na miejscu, dotyczące personelu zaangażowanego w procesy audytów (zmiany w jego składzie, informacje dotyczące wykazania utrzymania kompetencji personelu),
- wyniki przeprowadzonego procesu identyfikacji, analizy, oceny, podjętych działań i monitorowania ryzyk dotyczących konfliktów interesów wynikających z prowadzenia audytów, w tym wynikających z powiązań weryfikatora.

Próbka obserwowanych audytów jest ustalana indywidualnie dla każdego weryfikatora na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę:

- doświadczenie weryfikatora w obszarze dokumentów wymienionych pkt 1 niniejszego dokumentu,
- zakres akredytacji,
- liczbę lokalizacji weryfikatora, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność audytowa,
- liczbę wydanych sprawozdań (liczba klientów / liczba sprawozdań),
- liczbę personelu – audytorów, ekspertów,
- złożoność i skalę działalności audytowanych podmiotów,
- dotychczasowe doświadczenia z ocen.

Przy wyborze audytów do obserwacji, PCA kieruje się poniższymi zasadami:

- w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, PCA prowadzi w ramach każdego klastra objętego zakresem akredytacji, co najmniej jedną obserwację audytu, przy czym w pierwszej kolejności obserwowane są działania w klastrach, w których nie zostały przeprowadzone obserwacje przy pierwszym rozszerzeniu zakresu akredytacji weryfikatora środowiskowego EMAS,
- obserwacji podlega pełen audyt od spotkania otwierającego do spotkania zamykającego. Odstąpienie od tej zasady może nastąpić, gdy cele oceny można osiągnąć stosując częściową obserwację,

- PCA nie prowadzi obserwacji personelu, który był już obserwowany w bieżącym lub poprzednim cyklu akredytacji, chyba że weryfikator nie dysponuje innym personelem w określonym obszarze kompetencji.
- Obserwacje audytów prowadzonych przez weryfikatora u jego klientów organizuje się i przeprowadza z uwzględnieniem zasad wskazanych w punkcie 4.2.1.

4.2.3 Zmiany zakresu akredytacji

Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora o inne rodzaje działalności lub inny dokument odniesienia (zidentyfikowane w punkcie 4.1), może nastąpić po przedstawieniu przez niego dowodów na posiadanie personelu kompetentnego w zakresie wnioskowanego rozszerzenia akredytacji.

Ocena dla celów rozszerzenia jest prowadzona w formie przeglądu dokumentacji lub oceny na miejscu. Dalsze postępowanie łącznie z obserwacjami prowadzone jest według zasad właściwych dla procesu akredytacji. W przypadku, gdy rozszerzenie dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym weryfikator posiada już akredytację, możliwe jest przeprowadzenie przeglądu dokumentacji z przeprowadzonego procesu audytu. W przypadku rozszerzenia o rodzaj działania w klastrze, w którym weryfikator nie posiada akredytacji, PCA prowadzi obserwację.

Obserwacje audytów prowadzonych przez weryfikatora u jego klientów są organizowane i przeprowadzane z uwzględnieniem zasad wskazanych w punktach 4.2.1 i 4.2.2.

4.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji

Zawieszenie akredytacji, oprócz zasad określonych w dokumencie DA-01, następuje w przypadku:

- utraty kompetencji weryfikatora do prowadzenia audytów w danym rodzaju działalności, bez względu na powód (np. utrata zasobów),
- uniemożliwienia przeprowadzenia oceny lub obserwacji w procesie nadzoru w wymaganym przez PCA okresie,
- niezgłoszenia do oceny pierwszego procesu zgodnie z zasadami wskazanymi w niniejszym programie akredytacji.

W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator nie zgłosił do obserwacji żadnego audytu w danym klastrze lub nie wykazał kompetentnego personelu dla poszczególnych branż w tym klastrze, akredytacja zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tego klastra.

5 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DAVE-02 zastępuje wydanie 2 z 22.01.2019 r. Dokument został wprowadzony komunikatem nr XXX z dnia XX.XX.20XX r. i obowiązuje od dnia XX.XX.20XX r. (dwa miesiące od opublikowania). Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

6 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2 oraz:

DA-01 Opis systemu akredytacji

DAVE-01 Akredytacja weryfikatorów środowiskowych EMAS

Dokumenty PCA dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA jest bezpłatny

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl)

7 Załączniki

Załącznik nr 1 Podział działalności na klastry

Załącznik nr 2 Szczegółowy program szkolenia

Załącznik nr 3 Zasady ustalania czas trwania audytu

FAVE-01 Załącznik do wniosku o akredytację weryfikatora środowiskowego

FAVE-05 Przegląd dokumentacji weryfikatora środowiskowego w obszarze gospodarki odpadami

Załącznik nr 1 do DAVE-02

Podział działalności na klastry

Klaster	Nazwa branży	Kod NACE/PKD
1	Recykling drewna	16
	Recykling papieru	17
	Recykling tworzyw sztucznych	22
2	Recykling szkła	23.1
	Recykling metali	24
3	Wytwarzanie energii z odpadów (cementownie)	23.5
	Wytwarzanie energii z odpadów (energetyka)	35.11
4	Zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych oraz odzysk surowców	38.1, 38.2, 38.3
5	Przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	38.1, 38.2, 38.3

Załącznik nr 2 do DAVE-02

Szczegółowy program szkolenia

1. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi w Polsce

1. Zasady funkcjonowania systemu gospodarki odpadami opakowaniowymi oraz role i obowiązki uczestników systemu:
   a. Podstawy prawne funkcjonowania systemu,
   b. Obowiązki przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach na rynek, organizacji odzysku opakowań oraz porozumień przedsiębiorców z marszałkami,
   c. Źródła finansowania systemu,
   d. Cykl życia opakowań i odpadów opakowaniowych - role i wymagania prawne dla poszczególnych podmiotów w systemie gospodarowania odpadami opakowaniowymi (z uwzględnieniem organizacji odzysku, transportujących, zbierających i przetwarzających odpady opakowaniowe).
2. Rozłączność systemu gospodarowania odpadami opakowaniowymi z systemem sprawozdawczym.
3. Systemowe założenia wprowadzenia audytu zewnętrznego w celu eliminacji nieprawidłowości generowanych przez uczestników systemu.
4. Realizacja obowiązków recyklingu i odzysku oraz prowadzenie procesów zbierania i przetwarzania – analiza krajowa:
   a. Nieprawidłowości zaobserwowane na podstawie analiz sprawozdań składanych przez uczestników systemu,
   b. Analiza krzyżowa wraz ze wskazaniem najważniejszych nieprawidłowości po stronie przedsiębiorców wystawiających DPR/DPO/EDPR/EDPO.

2. Nieprawidłowości w zakresie prowadzonych procesów przetwarzania odpadów opakowaniowych z uwzględnieniem stosowanych technologii

1. Rodzaje procesów przetwarzania oraz możliwość potwierdzania odzysku, w tym recyklingu, w polskich przepisach prawnych, weryfikacja z posiadanymi decyzjami,
2. Rozbieżności interpretacyjne i analiza doświadczeń międzynarodowych w zakresie definiowania m.in.
   a. recyklingu,
   b. innych niż recykling procesów odzysku,
   c. przygotowania do ponownego użycia oraz ponownego użycia
3. Warunki technologiczne jakie muszą być spełnione, aby wystawiać DPR/DPO, w podziale na frakcje, oraz stosowane technologie:
   a. papier,
   b. tworzywo sztuczne,
   c. szkło,
   d. aluminium,
   e. stal,
   f. drewno,
   g. opakowania wielomateriałowe.
4. Przykłady DPR/DPO wycofanych z obiegu po kontrolach urzędów marszałkowskich ze wskazaniem podstaw.
5. Nieprawidłowości najczęściej wykazywane po kontrolach urzędów marszałkowskich i WIOŚ.
6. Weryfikacja procesu przetwarzania odpadów z posiadanymi decyzjami:
   a. czy decyzje są obowiązujące,

b. zdolności przetwórcze instalacji określone w decyzjach (parametry techniczne maszyn i urządzeń oraz dostosowanie liczby pracowników obsługujących instalację) - określenie wydajności instalacji,
c. miejsce i sposoby magazynowania odpadów - wydzielenie odpadów opakowaniowych,
d. ocena spełnienia przez powstający produkt z recyklingu kryteriów surowca lub wyrobu gotowego.

7. Utrata statusu odpadu:
   a. Analiza procedury pod względem formalnym,
   b. Praktyka stosowania w polskim otoczeniu prawnym – wymagania, interpretacje, wyroki sądowe.

3. Nieprawidłowości w klasyfikowaniu odpadów opakowaniowych ze szczególnym uwzględnieniem źródeł ich pochodzenia

1. Czym jest odpad opakowaniowy – definicja, przykłady, rozbieżności interpretacyjne wskazane w każdej z frakcji – jeśli występują.
2. Zasady weryfikacji i możliwe procedury przyjęcia, klasyfikacji pozwalające określić czy odpad jest odpadem opakowaniowym.
3. Zasady klasyfikacji odpadów – zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów (w tym dotyczące opakowań po środkach niebezpiecznych)
4. Prawidłowa klasyfikacja odpadów – po czyjej stronie leży odpowiedzialność w zakresie określenia źródła pochodzenia oraz kodu odpadu.
5. Charakteryzowanie strumienia odpadów poprodukcyjnych – weryfikacja własna przedsiębiorcy i wykluczenie tego strumienia z możliwości potwierdzania recyklingu.
6. Odpady opakowaniowe z gospodarstw domowych:
   a. Charakterystyka odpadu opakowaniowego pochodzącego z gospodarstwa domowego (GD) z uwzględnieniem frakcji.
   b. Zasady potwierdzania recyklingu odpadów opakowaniowych z GD – procedury wewnętrzne przedsiębiorcy.
   c. Wymagania prawne i interpretacje dotyczące odpadów opakowaniowych z GD.
7. Nieprawidłowości dotyczące przyjmowania i ewidencjonowania odpadów w zakresie sprawdzenia:
   a. umów pomiędzy posiadaczem odpadów a prowadzącym proces przetwarzania odpadów,
   b. potwierdzonych KPO – zgodność z prowadzoną ewidencją odpadów,
   c. faktur zakupowych, faktur transportowych, WZ, PZ,
   d. możliwości logistycznych odbiorcy odpadu,
   e. sprawozdawczości,
   f. świadectw legalizacji wagi i innych pomocniczych dokumentów technicznych.

4. Nieprawidłowości przy dokumentowaniu gospodarowania odpadami opakowaniowymi

1. Zestawienia interpretacyjne dotyczące podstawy i zasad odliczania zanieczyszczeń z masy przyjętych odpadów.
2. Bilansowanie mas przetworzonych i potwierdzonych w dokumentach DPR/DPO – możliwe rozbieżności i przyczyny ich występowania.
3. Mechanizmy ewidencjonowania i realizacji procesów odzysku lub recyklingu opadów opakowaniowych.
4. Omówienie istotnych nieprawidłowości w dokumentach:
   a. brak zgodności ze wzorami formularzy - KPO, DPR, KEO,
   b. braki formalne w zakresie kompletności dokumentów (np. podpis, daty wystawienia),

c. terminowość wystawienia dokumentu DPR, DPO,
d. terminowość lub brak przesłania egzemplarza „C” do urzędu marszałkowskiego,
e. KPO na wielu dokumentach DPR – sposoby weryfikacji,
f. błędy w dokumentach DPR dotyczących odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych,
g. dokumenty EDPR/EDPO oraz nieprawidłowości w dokumentach powiązanych (CMR, faktura, oświadczenia).

5. Analiza funkcjonowania systemu gospodarowania ZSEiE w Polsce;

1. Zasady funkcjonowania systemu gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz role i obowiązki uczestników systemu
   a. Podstawy prawne funkcjonowania systemu;
   b. Obowiązki wprowadzających SEiE oraz autoryzowanych przedstawicieli;
   c. Źródła finasowania systemu;
   d. Cykl życia SEiE – role i wymagania prawne dla poszczególnych podmiotów w systemie gospodarowania ZSEiE (z uwzględnieniem organizacji odzysku);
   e. Coroczny „Raport o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym” publikowany przez GIOŚ podstawowym źródłem danych o systemie.
2. Rozłączność systemu gospodarowania ZSEiE z systemem sprawozdawczym.
3. Systemowe założenia wprowadzenia audytu zewnętrznego w celu eliminacji nieprawidłowości generowanych przez uczestników systemu.

6. Nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania systemu ZSEiE

1. W zakresie sprawozdawczości i ewidencji:
   a. nieprzesyłanie do GIOŚ bądź nierzetelne sporządzanie sprawozdań i zaświadczeń.
   b. nieprzesyłanie do Urzędów Marszałkowskich zbiorczych zestawień danych o odpadach i sposobach postepowania z nimi.
   c. brak prowadzenia ewidencji odpadów lub prowadzenie ewidencji nierzetelnie.
   d. przekazywanie odpadów powstałych w wyniku demontażu ZSEIE podmiotom nie wpisanym do rejestru GIOŚ.
2. Pozostałe:
   a. Wystawianie zaświadczeń o przetworzeniu sprzętu, który nie został faktycznie zebrany i przetworzony;
   b. Niezgodny z prawem transport i demontaż ZSEIE (np. podmioty zbierające *de facto* ZSEIE ale niezarejestrowane w GIOŚ);
   c. Wydawanie zaświadczeń o przetworzeniu ZSEIE dotyczących urządzeń z grupy innej niż rzeczywiście zebrana i przetworzona;
   d. Przetworzenie niezgodne z obowiązującymi normami technologicznymi (np. urządzenia chłodnicze w instalacjach otwartych);
   e. Nielegalne międzynarodowe przemieszczanie odpadów (w tym wywóz sprzętu <u>zużytego</u> jako sprzętu <u>używanego</u>);
   f. Brak rejestracji w GIOŚ podmiotów wprowadzających sprzęt na rynek, skutkujące nieponoszeniem przez te podmioty kosztów gospodarowania odpadami w postaci ZSEiE.

7. Nieprawidłowości w funkcjonowaniu zakładów przetwarzania ZSEiE

1. Klasyfikacja ZSEiE przy przyjmowaniu do ZP w zakresie grup SEiE - zasady weryfikacji i możliwe procedury przyjęcia oraz wskazanie możliwych nieprawidłowości;
2. Brak prawidłowego bilansu materiałowego w tym kontroli masy sprzętu przyjmowanego do zakładu.
3. Brak zgodności zezwoleń i decyzji z wymaganiami prawnymi;

4. Brak możliwości organizacyjnych i technicznych umożliwiających faktyczne przetworzenie deklarowanej masy ZSEiE;
5. Magazynowanie odpadów niezgodnie z posiadanymi decyzjami;
6. Nieusuwanie niezwłocznie z przyjętego ZSEiE składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych;
7. Stosowanie technologii nieodpowiedniej do przetwarzania danego rodzaju zużytego sprzętu.

8. Nieprawidłowości w funkcjonowaniu organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego

1. Niespełnienie wymogów formalnych wynikających z treści Art. 60 i 61 Ustawy o ZSEiE;
2. Brak wdrożonego systemu zarządzania środowiskowego zgodnego z wymaganiami EMAS lub z normą ISO 14001;
3. Nieprawidłowości w prowadzeniu, dokumentacji lub rozliczeniu obowiązku prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych;
4. Nieprawidłowości dotyczące utrzymywania kapitału (Art. 63 Ustawy o ZSEiE) bądź sprawozdawczości w tym zakresie;
5. Niezachowanie w tajemnicy danych przekazanych organizacji odzysku przez wprowadzających sprzęt oraz autoryzowanych przedstawicieli;
6. Niewłaściwe lub niepełne realizowanie obowiązków ustawowych w imieniu wprowadzających sprzęt, w tym obowiązków sprawozdawczych;
7. Czyny noszące znamiona nieuczciwej konkurencji;

Załącznik nr 3 do DAVE-02

Zasady ustalania czasu trwania audytu

1. Wstęp

W przypadku wyliczenia czasu audytu dla danego podmiotu audytowanego mniejszego niż 8h to minimalny czas audytu musi wynieść nie mniej niż 8h (jeden pełny dzień audytowy). Liczbę godzin zawsze zaokrągla się w górę.

2. Minimalny czas trwania audytu w jednym zakładzie przetwarzania ZSEiE

$T_{ZPZSEiE}$ czas audytu = $t_1+z*t_2+t_3+t_4$

gdzie:

t_1= 8 h - czas na sprawdzenie zezwoleń i innych niezbędnych decyzji oraz całej części formalno-prawnej

z = liczba technologii ze zbioru:

- Chłodnictwo
- Urządzenia zawierające monitory CRT i panele LCD
- Lampy (źródła światła)

t_2 = 4 h - czas niezbędny do zweryfikowania jednej technologii

t_3 = 4 h - dodatkowy czas dla pozostałych ewentualnych technologii

t_4 = czas dla sprawdzenia elementów wspólnych

3. Minimalny czas trwania audytu w OO SEiE

T_{OOSEiE} czas audytu = $t_4+ t_5$

gdzie:

t_4 = 4 h - czas na sprawdzenie całej części formalno-prawnej

t_5 = 8 h - czas niezbędny do zweryfikowania wszystkich pozostałych dokumentów w OO SEiE

4. Minimalny czas trwania audytu u przedsiębiorcy wystawiającego DPR/DPO/EDPR/EDPO

T_{POO} czas audytu = $t_6 + t_7 +t_8$

gdzie:

t_6 = 4 h - czas na sprawdzenie zezwoleń i innych niezbędnych decyzji oraz całej części formalno-prawnej

t_7 = suma czasu potrzebnego dla audytu instalacji funkcjonujących w ramach jednego zakładu.

W przypadku, gdy liczba instalacji > 1, należy zsumować czasy audytu dla poszczególnych instalacji:

0h - Brak instalacji (tylko wewnątrzwspólnotowa dostawa / eksport)

3h - Prosta mechaniczna (np. rozbiórka palet, rozdrabnianie)

4h - Zaawansowana mechaniczna (np. uzdatnianie stłuczki, recykling papieru, produkcja regranulatu)

5h - Termiczna lub chemiczna (np. topienie, produkcja cementu)

1h - Osobna lokalizacja miejsca zbierania odpadów w danym zakładzie przetwarzania

W przypadkach szczególnych do czasu t_7 należy dodać:

+1h - utrata statusu odpadu

+1h - odpady niebezpieczne

$$\mathbf{t_8} = \frac{\sum \mathrm{DPR/DPO/EDPR/EDPO}}{\mathrm{D}}\ \mathrm{h}$$

t_8 - czas na weryfikację danych zawartych na dokumentach DPR/DPO/EDPR/EDPO i dokumentach z nimi związanych

D = 25

W przypadkach szczególnych wskaźnik D należy zmodyfikować dodając lub odejmując:
- 3 – gdy odpady pochodzą z gospodarstw domowych.